

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1181

av Eva Lohman och Cecilia Magnusson (båda M)

Ideell och ekonomisk upphovsrätt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa juxtapositionen mellan tiden för ekonomisk och tiden för ideell upphovsrätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns en lagstiftning om upphovsrätt som är praktiskt taget likartad i ett stort antal kulturländer. Sedan några decennier är arvtagarna till upphovsman till litterärt verk innehavare av upphovsrätten till detta verk i 70 år efter upphovsmannens död. Tidigare gällde motsvarande upphovsrätt i 50 år efter upphovsmannens död.

Lagstiftare i Sverige och i andra länder har skapat en juxtaposition mellan tiden för ekonomisk upphovsrätt och tiden för ideell upphovsrätt. Den senare handlar om att rätten att motsätta sig modifieringar av ett verk. I ett uppenbart fall har en upphovsrättshavare begagnat sig av sin rättighet genom att helt enkelt föreskriva publiceringsförbud.

Ekonomisk upphovsrätt ger möjlighet att få royalties, så länge som upphovsrätten gäller. Troligen räddades ett av våra viktiga kulturarv för förskingring eller förvanskning, när tiden efter upphovsmannens död förlängdes från 50 till 70 år: Mårbackastiftelsen som förvaltar bland annat Selma Lagerlöfs Mårbacka, var testamentariskt förordnad att träda in som författarens arvtagare. För stiftelsen var förlängningen av rättighetstiden en mycket välkommen hjälp. Låt oss hoppas att

utvecklingen av besöksnäringen har blivit sådan att verksamheten klarar sig utan fortsatta royalties.

Litteratur, dramatik och musik har ofta berikats av omtolkningar i olika hög grad. På allra senaste tid har det skrivits mycket om Leopold Blooms odyssevandring i Dublin. Romanen Ulysses av James Joyce innebar att romankonsten hade fått löpa linan ut i en utveckling i riktning mot vardagstrivialiseringar som brutit mot en tidigare romantradition.

Konstnärligt undermåliga omtolkningar har givetvis förekommit men dessa har aldrig utplånat eller på andra sätt förstört originalet. Manuskript och tolkningstradition till ”Cyrano de Bergerac” finns kvar, trots att dramaturg/regissör en gjorde en sådan omtolkning att Jarl Kulle inte stod ut med att spela huvudrollen.

Tiden för den ideella upphovsrätten borde vara betydligt kortare än för den ekonomiska. Det är dags att avskaffa juxtapositionen mellan tiden för ekonomisk och tiden för ideell upphovsrätt. Därefter kan de båda tidslängderna bestämmas var för sig utifrån överväganden om rimlighet.

Eva Lohman (M)

Cecilia Magnusson (M)